

Dvadeset godina novinarenja naučilo me da svaka vijest ima svoju pozadinu koju je nedovoljno informiranom konzumentu često teško dokučiti. Zbog toga se nerijetko događa da ljudi koji nisu dostojni nikakvih lovorika i naslovnica postaju junacima, a oni drugi, koji su za života žrtvovali sve da se u ovoj maloj, kojekakvim nesrećama bremenitoj državi bolje živi, ostaju na marginama.

Premda su ustajali u obranu pravice i bili na strani slabijih, a naspram moćnima, na kraju života gotovo u pravilu ostaju sami sa svojom istinom. Takvi, istinski heroji našeg doba, ne samo da bivaju brzo zaboravljeni, nego i, što je još gore - prezreni od onih koji ne znaju, ne mogu ili ne žele razumjeti događaje oko sebe. Otprilike je takva i sudbina zagrebačkog odvjetnika i borca za ljudska prava - Slobodana Budaka, koji nas je nedavno, kako se to u šonetama uobičajava reći, zauvijek napustio.

Jeza

Osim jednog sjajnog teksta kolege Vlade Vurušića u Jutarnjem listu, u Budakovu čast napisano je i prikazano malo i ništa. No, zato je dobar dio ovog prilično nezrelog društva godinama slavio njegova prezimenjaka, Pavelićeva ministra Milu Budaka, nazivajući ulice njegovim imenom, što je izazivalo jezu kod međunarodne zajednice, ali i svih razumnih ljudi ovdje koji su bili svjesni njegove uloge u NDH. Rukovodeći se onom da je lički književnik i zlikovac "pravi Hrvat", Mile Budak je i u Splitu, kojeg je poglavnik ne prodao, već besplatno izručio fašističkoj Italiji, imao svoju kalu, istinabog ne tako veliku i značajnu, ali dovoljno blizu centru grada koji ljeti obilaze deseci tisuća turista. Neko se vrijeme čak u sedamnaest hrvatskih gradova na trgovima, ulicama ili mjesnim odborima kočoperilo njegovo ime. Kako glupo, kako jedno, mizerno...

A, pravi Hrvat bio je upravo - Slobodan Budak, sin narodnog heroja Divka Budaka, kojeg su ustaše smaknule u Kerestincu. Gospodin Slobodan to je svoje hrvatstvo, taj svoj patriotizam, svjedočio cjeloga života bez obzira na posljedice koje je zbog toga snosio.

U vrijeme MASPOK-a, u prosincu 1971. godine, podnio je ostavku na mjesto javnog tužitelja kako ne bi sudjelovao u progonu proljećara, s kojima je simpatizirao i s čijim se idejama slagao. To je bio neobično hrabar potez u vrijeme kada je dvije stotine ljudi platilo robijom, a tko zna koliko ih je još preko noći degradirano, zaustavljeno u profesionalnom napredovanju ili poslano na manje atraktivne poslove negdje u provinciju.

Dapače, Budak je u to vrijeme odbio i zabraniti jedan broj Hrvatskog tjednika koji se zalagao za to da, kako se to tada govorilo, federativna Jugoslavija konačno "profederira", odnosno da na uštrb beogradskog centralizma drugi narodi, a napose hrvatski, dobiju veća prava.

Nakon toga godinama nije mogao otvoriti odvjetničku kancelariju, što znači da mu je i egzistencija bila ugrožena, ali je kao čovjek od pravde i principa vlastitu komociju podredio zalaganju za opće dobro. Svanućem mlade hrvatske države, Slobodan Budak, za razliku od mnogih drugih koji su iz ormara "izvlačili stričeve stradale na Bleiburgu", pa na isto mjesto "skrivali rođake partizane", nije ni pokušao naplatiti zalaganje za "našu stvar".

Dapače, ponovno se rukovodio ljudskošću braneći one Srbe koji su ostali lojalni hrvatskoj državi, ali ih se svejedno izbacivalo iz stanova ili maltretiralo na kojekakve druge načine.

Odbio je sudjelovati i u svakom obliku vlasti, ali je zato odlučio biti jednim od osnivača Hrvatskog helsinškog odbora čija je uloga u devedesetima golema. Najviše se založio u ime nesretnih srpskih obitelji čiji su članovi nestali u Karlobagu, zbog čega su mu "pravi Hrvati" digli kuću u zrak.

Bio je česti gost neovisnog tiska, naročito Feral Tribunea, gdje se zalagao za ljudska prava i pravnu državu u kojoj će se svaka vrsta ekstremizma već u korijenu rezati. Baš zbog toga su

mu oni kojima je svojim nedjelom bio bliži onaj drugi Budak minirali obiteljsku kuću, misleći da će ga tako preplašiti. No, bez obzira na to, pravi Hrvat Budak nastavio je djelovati u ime pravde, pa su ga pretukli i u predvorju zagrebačkog hotela Intercontinental, ne hajući čak ni za to da je već tada bio u ozbiljnim godinama.

Hrabri Čovjek

Osim brzjava sućuti koji je u ime Sabora uputio njegov predsjednik Boris Šprem, nisam vidio da se vlast pretrgla Budaku odati ikakvu počast ili ga posthumno nagraditi premda je to, kao jedan od najboljih među nama, zaista zaslužio. Zašto se njegovim imenom ne bi nazvala neka ulica ili trg u njegovu Zagrebu ili Perušiću odakle su Budaci? Ili još bolje u Karlobagu, nad temeljima njegove porušene kuće, da bi generacije koje dolaze saznale tko je bio hrabri Čovjek Budak.

Izvor:

slobodnadalmacija.hr